

PIONIERSBULLETIN

Kwartaaljournaal Pioniersbrigade | Pioniers van de Toekomst

Pioniers als 'giraffes'

Bij het overhandigen van het voorzitterschap aan Judith Kets, geeft Henk haar een houten giraffe. Hij licht toe: "Ik vind dat daar wel een symboliek in zit met deze club. Een giraffe weet als geen ander dat hij soms zijn nek uit moet steken. Pioniers hebben dat lef ook, maar dat doen ze niet meteen. Je moet eerst alles goed onderzoeken en dat doet een giraffe ook. Als

hij gras eet, buigt hij zijn nek en bekijkt alles van de andere kant. Dat is de kern van wat wij als pioniers doen. Wij overwegen, bekijken, kijken goed in ons netwerk en dan steken we pas onze nek uit. Daarmee zeggen we: 'Het moet haal- en betaalbaar zijn'. Met die instelling hebben we met z'n allen een hele sterke structuur opgebouwd. De giraffe staat dus symbool voor ons allemaal. Ik wil 'm jou graag overhandigen omdat jij degene bent die de kudde moet weiden".

Afscheid voorzitter eerste uur

"Op een hoogtepunt terugtreden is een levenskunst en Henk bezit die gave." Dat zegt bestuurslid Lous Bosselaar bij het afscheid van Henk Tiesinga als voorzitter van de Pioniers van de Toekomst.

Henk was ruim tien jaar geleden een van de grondleggers van de stichting. "Het is knap dat nu de stichting is geworden tot wat je had gehoopt, je een stap terug kan

doen. Niet iedereen is daartoe in staat", zegt Lous. Hij prijst Henk's vermogen om mensen in beweging te krijgen en met elkaar te verbinden. Eigenschappen die door wethouder Anjo Simonse onderschreven worden.

Lous Bosselaar spreekt Henk toe.

Wethouder Simonse heeft een videoboodschap.

Verbinder

Simonse richtte zich in een videoboodschap tot Tiesinga. "Je bent er een meester in om dingen die uit elkaar liggen op een fijngevoelige manier bij elkaar te brengen.

‘Ties’

Klaas Eeuwema verrast Henk met een ‘eigen’ cartoon.

Om Henk’s afscheid niet onopgemerkt te laten passeren, hebben zijn medepioniers zijn ‘dubbelganger’ Ties in het leven geroepen. Bij zijn afscheid heeft hij een ingelijste karikatuur van zichzelf en Ties cadeau gekregen.

Ties is een cartoonesk mannetje, dat zijn best doet duurzaam te zijn. Dat lukt niet altijd, want Ties is immers ook maar een gewoon mens. Hij maakt als polder-bewoner van alles mee. Hij shopt lokaal, is klant van Polderstroom, schilt piepers tijdens het Pieperfestival, en gaat naar evenementen die door de PvdT worden georganiseerd. Hij wordt een herkenbare mascotte voor de PvdT en heeft een eigen cartoon.

De cartoon is een creatie van grafisch vormgever en illustrator Dennis de Vogel uit Nagele. Dit jaar zal de cartoon met enige regelmaat in ‘De Noordoostpolder’ verschijnen.

- vervolg van voorpagina -

Jij hebt duurzaamheid in gang gezet en niet zomaar voor een paar weken. Jarenlang heb je het als een soort levensmotto verbaal en non-verbaal uitgedragen. Je bent voor velen een inspiratiebron geweest. En ik ben er van overtuigd dat nu je je formele functie neerlegt, je op informele wijze nog voor allerlei mensen een stevige schouder bent. Dat je hen weer een stapje verder brengt als ze het even niet zien zitten.”

Nieuwe voorzitter Judith Kets

Nieuwe voorzitter Judith Kets vat haar taak - mede gezien de persoon van Henk - niet licht op: “Toen mij gevraagd werd het in

overweging te nemen, heb ik daar wel de tijd voor genomen.” De organisatie van de PvdT is echter niet in beton gegoten, zegt Henk. “Het is begonnen als een beweging van onderop uit de samenleving en die beweging moet erin blijven. In de afgelopen tien jaar hebben we duurzame doelen ingezet, die nu zijn ingebed. Dus zijn we toe aan een nieuwe stap, een volgende generatie en het herijken van waarden. Ik heb er alle vertrouwen in dat Judith dat proces in goede banen zal leiden.”

Judith is in het dagelijks leven leidinggevende bij onderwijsadviesbureau InterZin en zoekt daarnaast maatschappelijke functies waarin ze haar talenten kan benutten. “De vraag om voorzitter te worden van de pioniers kwam op een mooi moment in de tijd. Ik ben tot anderhalf jaar geleden acht jaar actief geweest voor Aves en daarnaast ben ik nog betrokken bij een werkgroep van de Lions

- 3 -

Contactpersoon gemeente

Bram Hendriks (2e van links) is contactpersoon van de gemeente. Corine Flipse (1e van links) zit aan tafel namens maatschappelijk partner Rabobank Noordoostpolder-Urk

De pioniersbrigade maakt tevens kennis met Bram Hendriks, afgevaardigde namens de gemeente. Hij is sinds een jaar strategisch beleidsadviseur energietransitie bij gemeente Noordoostpolder. Daarvoor was hij beleidsmedewerker duurzaamheid bij verschillende gemeentes en samenwerkingsorganisaties. Hij woont in Dalfsen en kende Noordoostpolder eigenlijk alleen van achter de autoruit. "Het belangrijkste dat een gemeente kan hebben op het gebied van verduurzaming, zijn actieve groepen inwoners die met verduurzaming bezig zijn. Ik ben dan ook blij verrast met wat er hier allemaal gebeurt op dat gebied. Ik volg dat graag en wil daarbij ondersteunen."

Polderstroom

Energiepioniers hebben een aparte werkgroep op de campagne Polderstroom gezet. Onderdeel van de campagne is het actief benaderen van klanten. De realiteit is echter "dat mensen

- vervolg van pag. 2 -

Club. Ik heb inmiddels ruimte én daarnaast de gedrevenheid om vanuit de duurzaamheidsgedachte iets maatschappelijk te willen bijdragen."

Eén van haar belangrijkste drijfveren is haar onderwijsachtergrond. "Ik geloof stellig dat het veranderen van mensen en hun denkwijze zo jong mogelijk moet beginnen. Dus daar zou ik heel graag van invloed en waarde willen zijn." Daarnaast wordt ze gedreven door het maatschappelijke vraagstuk onder verduurzaming. "Hoe zorgen we er voor dat energiemaatregelen voor iedereen bereikbaar worden en dat alle lagen van de bevolking daarvan mee kunnen profiteren? Ik vind dat we daar wat te doen hebben als samenleving."

Pioniersfamilie en partners

Hoe de verhoudingen liggen tussen Stichting Pioniers van de Toekomst, Coöperatie Energie Pioniers Noordoostpolder, Netwerk Energieneutraal en maatschappelijk partners de gemeente, Rabobank, Mercatus en sinds kort Deelwerk vraagt regelmatig om een toelichting. "Zelfs mensen die betrokken zijn, snappen het vaak niet", merkt Peter Brouwer op.

Kort samengevat is de EPN ontstaan uit de themagroep energie van de PvdT. "Toen er gestart werd met een postcoderoosproject, moest

- vervolg van pag. 3 -

flauw zijn van alle aanbieders en blijven zitten waar ze zitten", aldus EPN-voorzitter Peter Brouwer. "Dat betekent dat we nog steeds klein blijven, terwijl we wel steeds meer energieaanbod krijgen om af te zetten." Hij richt een vrijblijvend verzoek tot de pioniers om zelf klant te worden en/of familie en vrienden te enthousiasmeren. "Energie van, voor en door de polder zou wat meer moeten gaan leven. Bovendien krijgen we daar inkomsten van, waarmee we EPN verder versterken en financieel onafhankelijk maken van de PvdT."

Deelauto's van andere leverancier

Het contract met de leverancier van de deelauto's is opgezegd. "Dat zat niet goed in elkaar", vertelt Peter, "De leverancier kwam met een enorme prijsverhoging waarop wij afscheid hebben genomen". Het hele project had tevens te lijden van corona. "Mensen werken thuis, dus er was weinig behoefte aan. Het was echt het verkeerde startmoment."

Per 1 september loopt er een nieuwe deal met een andere aanbieder, waarvan de gemeente ook twee leaseauto's afneemt die als deelauto's worden ingezet. Het meedoen van de gemeente is een mooie stimulans voor het deelautoproject.

- vervolg van pag. 3 -

er een ondernemersstructuur komen en dat is een coöperatie geworden. Maar in cultuur, sfeer en beleving zijn we één pioniersfamilie en zitten we als energiepioniers hier ook continu aan tafel."

De maatschappelijk partners organiseren - anders dan sponsors in tijd en/of geld - samen met de pioniers activiteiten en evenementen en financieren die. Afgevaardigden zitten dan ook aan tafel bij de pioniersbrigade.

Het Netwerk Energieneutraal is een samenwerkingsverband van bedrijven, organisaties en instellingen uit het gebied Noordoostpolder. De PvdT is één van de meer dan 25 partners. Projecten van het Netwerk waarvoor subsidie wordt aangevraagd, zijn ondergebracht bij de PvdT. Dit omdat het Netwerk een samenwerkingsverband betreft en geen juridische entiteit is. Hoe het er met die projecten voorstaat, is dus onderwerp van bespreking in de pioniersbrigade.

Onlangs zijn EPN en het Netwerk Energieneutraal een overeenkomst aangegaan. "Dit op verzoek van het netwerk, zodat ze de coöperatie als rechtspersoon kunnen gebruiken. Als het Netwerk dus zakelijke verbintenissen aangaat, dan is EPN als coöperatie voor hen beschikbaar. Het Netwerk zorgt er vervolgens voor, dat het project in de vorm van een themagroep wordt uitgevoerd.

Domper en opsteker energieprojecten

De vorige keer door Peter aangekondigde deelname in een project voor grootschalige zonne-energieopwekking in Zuidelijk Flevoland gaat niet door.

Doelstelling was om gezamenlijk met vier andere Flevolandse coöperaties een zonnepark op te zetten langs een rijksweg bij Almere. "Het rijksvastgoedbedrijf heeft echter zulke voorwaarden geformuleerd dat wij als coöperaties niet eens aan zet komen", zegt Peter. Dat is krom, "want het rijk zegt dat in de energietransitie en het klimaatakkoord voor 50% burgerparticipatie moet plaatsvinden. Maar zijn uitvoerende organisatie het rijksvastgoedbedrijf,

- 5 -

Buren enthousiasmeren burenen

Corine Flipse geeft een toelichting op het project Samen isoleren we de Zuidert. "We zijn daar echt aan het pionieren: waar zijn mensen gevoelig voor, wat kan ze in beweging zetten?" De opzet is mensen enthousiast te maken, waarna zij op hun beurt de burenen enthousiasmeren. "Het doel is een draaiboek samen te stellen, waarmee je andere wijken in kan trekken."

De projectgroep heeft een eerste algemene webinar gegeven. Dat heeft een aantal huishoudens gemotiveerd om te gaan isoleren. "Wij kijken welke partner dat het beste voor hen kan doen, dus we ontzorgen ze in dat traject." Via het Energieloket zijn zo'n 80 energiebespaarpakketten besteld. "Die gaan we uitleveren, waarna we een webinar organiseren: Wat tref je aan in dat pakket en wat kun je ermee doen?"

Corine zit aan de tafel van de pioniersbrigade als afgevaardigde van maatschappelijk partner de Rabobank. Ze is bij het project 'Samen isoleren we de Zuidert' betrokken vanwege de participatie van de Rabobank in het Netwerk Energieneutraal.

- vervolg van pag. 4 -

organiseert het zo dat ze zoveel mogelijk rendement haalt uit de prijs van de grond. Dat betekent dat straks alleen een grote energiemaatschappij - waarschijnlijk uit een ander land - hierin stapt en het verlies voor haar rekening neemt om zich in deze markt binnen te werken."

Peter heeft echter ook goed nieuws te melden: "We zijn benaderd door een groot energiebedrijf om misschien iets groots te gaan doen in de Noordoostpolder. Als dat zou lukken zijn we niet alleen een maatschappelijk clubje, maar een meer ondernemende club." Het blijft echter bij een tip van de sluier, want de partijen hebben een geheimhoudingsverklaring getekend. Wordt vervolgd...

Award voor koploper onder koplopers

In navolging van andere gemeenten wordt ook in Noordoostpolder een Koploperproject opgestart. Doel daarvan is ondernemers te helpen hun bedrijf toekomstbestendig in te richten en dus ook te anticiperen op milieuwetgeving. Het Netwerk Energieneutraal neemt daar in Noordoostpolder het voortouw in. EPN speelt hier als partner ook een rol in.

Om ondernemers te enthousiasmeren voor het Koploperproject wil het netwerk een koplopersaward in het leven roepen. EPN is gevraagd deze op de avond van het symposium uit te reiken, vertelt Peter. Hierop rijst vanuit de brigadevergadering de vraag of dat niet schuurt met de duurzaamheidsaward. Peter licht toe: "De koplopersaward komt voort uit het Koploperproject en wordt dus toegekend aan een ondernemer. De award is met name gericht op verduurzaming van bedrijfspanden, dus niet op de bedrijfsvoering. Het gaat niet om een product, maar sec om energiebesparing".

- 6 -

Voedselbos

Niets dan lof over het Voedselbos. "Het gaat fantastisch en het is een plaatje!", zegt projectleider Digni van den Dries. Alles dankzij een enthousiaste groep vrijwilligers. Nu de coronamaatregelen de ruimte geven om als vrijwilligers weer gezamenlijk koffie te drinken, heeft Digni als doel het gevoel van betrokkenheid bij de pioniers aan te wakkeren. Hij stelt voor om volgend jaar - als de omstandigheden het toelaten en de renovatie van het gebouwtje bij het voedselbos hopelijk klaar is - het jaarlijkse diner voor de hele 'pioniersfamilie' in het voedselbos te houden.

Akker van de Toekomst

De open dag van de Akker van de Toekomst op 22 juni trok 150 belangstellenden. Dat de opzet geslaagd was, wordt bevestigd door Brita Trapman die als bezoeker aanwezig was: "Het was zeer informatief en ik ben onder de indruk van wat daar allemaal gebeurt. Ik kan iedereen aanraden om er een volgende keer heen te gaan". Digni van den Dries wil als projectleider alle pioniers nog eens apart uitnodigen op de locatie.

- 7 -

- vervolg van pag. 5 -

De duurzaamheidsaward gaat veel breder en kan aan ieder duurzaam initiatief worden toegekend. Van een product van een ondernemer, een werkwijze van een instelling tot een initiatief van een groep bewoners. Henk vult aan dat er niets op tegen is om beide prijzen op de avond van het symposium uit te reiken, "maar het moet wel goed zichtbaar worden gemaakt dat het om twee verschillende awards gaat".

Cleantech zoekt met ARC de samenwerking

De club van cleantechpioniers heeft meer menskracht nodig voor een breder draagvlak, zegt voorzitter Guido Mangnus.

Het project Agri Rain Control is groot. "We proberen het meer te kaderen, verdiepingen te zoeken. Dat lukt nog steeds, maar drie mensen hebben aangegeven niet de

hoeveelheid tijd erin te kunnen steken die zou moeten. Maar afhaken willen ze ook niet, want ze vinden het veel te interessant." Voor meer draagvlak wordt nu gedacht aan een groep van tien tot twaalf vrijwilligers uit verschillende vakgroepen. Hij vraagt de aanwezigen rond te kijken in hun eigen netwerk. "De landbouw is al goed vertegenwoordigd, maar mensen met een technische inslag en ict'ers kunnen we goed gebruiken."

Over de poldergrenzen

Aan enthousiasme in de huidige groep ontbreekt het dus zeker niet. "Maar wat we nu zien is dat de flow niet in het project zit. Daarom zijn we ook aan het kijken wat de mogelijkheden qua subsidies zijn en dat is een pittig proces." Daarnaast wordt er gekeken naar samenwerking met andere partijen. Guido heeft vanuit zijn netwerk de concrete vraag voorgelegd gekregen samen te werken met één of twee soortgelijke projecten in Noord-Holland. Een vraag die hij op zijn beurt neerlegt op de tafel van de pioniersbrigade. "Ik ken beide projecten, volg ze uit persoonlijke belangstelling en ben er ook wezen kijken. Maar kunnen wij daar bij aansluiten of moeten we ons uitsluitend richten op de Noordoostpolder?"

- 7 -

- vervolg van pag. 6 -

Wat hem tegenviel was het aantal agrariërs dat de open dag bezocht; naar schatting eenderde van het aantal bezoekers. "Er komt heel wat op hen af en de Akker van de Toekomst geeft een voorbeeld hoe je dat kan oplossen." Guido Mangnus stelt voor een volgende openstelling te plannen aan het eind van de dag. "Het is een drukke tijd voor de boeren en dan nemen ze niet de tijd voor dergelijke uitnodigingen. Maar nodig ze uit aan het eind van de middag en zorg voor catering. Dan komen ze wel."

Voedselpioniers stellen prioriteiten

De voedselpioniers zijn zich aan het bezinnen op nut en noodzaak van alle activiteiten die ze organiseren, of waar ze zijdelings bij betrokken zijn. Twijfel is er vooral over participatie in een aantal provinciale programma's, licht voorzitter Kees Knook toe, omdat de focus daarin voornamelijk op het zuiden van Flevoland lijkt te liggen.

De vorig jaar geïntroduceerde NOP BOX, met agrarische producten uit de Noordoost-polder, krijgt waarschijnlijk wel een vervolg. Er bestaat echter ook

- 8 -

- vervolg van pag. 6 -

Aansluiting bij een andere partij is hoe dan ook nodig, betoogt hij. "Als je ergens kunt aansluiten waar wel gelden beschikbaar zijn, kun je verdieping aanbrengen, misschien een prototype ontwikkelen of er een mini-project van maken." De vergadering is het met hem eens. Henk resumeert dat verbreding goed is, zolang de verankering hier ligt: "Je kunt globaal van alles doen, als je lokaal maar stevig verbonden bent. De definitie van cleantech is schone techniek om duurzaamheid te bevorderen. Als je hier niet kunt doorontwikkelen omdat je te klein bent, dan kijk je breder. Maar houd wel vast dat het stempel pioniers erop staat. De organisatie is dus volgend op de doelstelling, maar zorg wel dat de doelstelling hier iets laat zien."

Evenement Disco Soup kaart voedselverspilling aan

De eventengroep organiseert, samen met de voedselpioniers en de stichting Samen zijn we er voor elkaar, een Disco Soup.

Brita Trapman licht toe: "Dat is een concept waarbij voor zoveel mogelijk mensen een maaltijd wordt gekookt van producten die eigenlijk weggegooid zouden worden. Dan moet je denken aan groentes die een supermarkt niet meer verkoopt, maar nog goed eetbaar zijn. Daarmee kaarten we het thema voedselverspilling aan".

De opzet is om aan zoveel mogelijk voorbijgangers complete maaltijden uit te reiken, bereid door verschillende koks. "Het heet disco soup, maar we trekken het thema breder dan alleen soep. Wat er geserveerd wordt, laten we aan de creativiteit van de kok over. Daarnaast moet het wel om maaltijden gaan, dus niet alleen maar hapjes. Het moet goed duidelijk worden dat er nog heel veel valt te bereiden van wat anders in de klink zou belanden."

Het evenement gaat in het centrum van Emmeloord plaatsvinden op een laatste zaterdag van de maand, tegelijk met de streekmarkt. "Dan kunnen we ook meteen het thema fairtrade erbij betrekken met kraampjes van ondernemers die fairtrade producten verkopen."

- vervolg van pag. 7 -

een Flevour Box van Flevofood. Mogelijk kunnen vrijwilligers betrokken bij zowel de PvdT als Flevofood de verbinding leggen tussen beide initiatieven.

“Dan hebben we nog altijd de droom om een goede korte keten in de Noordoostpolder te organiseren”, gaat Kees verder, “maar dat is uiterst uitdagend”. Hij refereert aan een initiatief elders, dat de voedselpioniers dachten te kopiëren. “Maar daar zijn ze zich ook al weer aan het heroriënteren, dus ook dat initiatief blijkt wankel te zijn. Wij blijven er in ieder geval over nadenken en hopen dat toch een keer voor elkaar te krijgen.”

De voedselpioniers hebben contact gehad met stichting ‘Samen zijn we er voor elkaar’, die eveneens ‘onderdak’ heeft in Deelwerk. Mogelijk dat daar een blijvende samenwerking uit voortkomt.

Symposium

Over hét symposium 2021 wordt constructief nagedacht, “maar de uitdaging ligt natuurlijk in wat er mag begin oktober”, zegt Elly van Wieren namens de werkgroep. “Het thema ‘de houdbare mens’ staat redelijk vast, maar zowel qua locatie als programma liggen er nog verschillende opties open.”

PIONIEREN VAN DE TOEKOMST

Tekst en opmaak:
Margé Hof Publicaties

Lokale ‘Climate Comedy Night’

Maatschappelijk partner Mercatus heeft een idee aangedragen om het thema energietransitie op een aantrekkelijke manier bij bewoners van Noordoostpolder onder de aandacht te brengen.

Klaas Eeuwema licht toe: “Climate Comedy Night is een concept dat in heel Nederland uitgerold wordt. Dus bedachten wij: kunnen wij dat niet lokaal?” Voor de locatie werd gedacht aan een kas van het bedrijf Bernhard in Luttelgeest. “Zij hebben dit jaar de ondernemersprijs van Noordoostpolder gewonnen, met name vanwege hun inspanningen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing.”

De broers Bernhard stellen graag een kas beschikbaar waar het evenement gehouden kan worden. Klaas vervolgt: “We zijn er geweest en hebben een inventarisatie gedaan hoe het eruit kan komen te zien. Het conceptidee is een route samen te stellen die mensen in groepen van 20 tot 25 personen volgen. Onderweg komen ze langs zo’n tien stationnetjes waar een act of voorstelling wordt gegeven”.

Het moet een avondvullend programma worden, compleet met catering en entertainment. Voor de invulling worden lokale gezelschappen benaderd. “Ook Bernhard gaat zelf iets vertellen over het bedrijf en waarom ze die award hebben gewonnen”. Doelstelling is: “Bewoners van Noordoostpolder op een luchtige wijze informeren over de naderende energietransitie. Hoe ga je daar mee om, wat staat je te wachten en hoe kan iedereen een steentje bijdragen en aanhaken qua budget?”

Geprikte datum voor het evenement is zaterdag 13 november.